

- D'acord amb l'exemple , completa les caselles buïdes de la taula amb el sintagma format per adjectiu i substantiu en el cas i número indicats.

|        | - adjectiu<br>- substantiu                                           | adjectiu + substantiu   |
|--------|----------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| ac sg  | <i>timidus -a -um</i> : tímid<br><i>poeta -ae (m)</i> : poeta        | <i>timidum poetam</i>   |
| ac sg  | <i>timidus -a -um</i> : tímid<br><i>columba -ae (f)</i> : coloma     | <i>timidam columbam</i> |
| ac pl  | <i>altus -a -um</i> : alt<br><i>nauta -ae (m)</i> : mariner          | <i>altos nautas</i>     |
| ac pl  | <i>altus -a -um</i> : alt<br><i>pinus -i (f)</i> : pi                | <i>altas pinos</i>      |
| dat sg | <i>ferus -a -um</i> : ferotge<br><i>aper apri (m)</i> : porc senglar | <i>fero apro</i>        |
| ac pl  | <i>multus -a -um</i> : molt<br><i>templum -i (n)</i> : temple        | <i>multa templa</i>     |

- Fes l'anàlisi morfosintàctica i la traducció de les oracions següents.

1) *Hodie Alexander, Priami filius, Helenam rapiet.*

adv N g m G sg m N sg m Ac sg f V - 3a sg fut impf  
(CCT) (S) (CN) (APOS) (CD)

Avui Alexandre, el fill de Príam, raptarà Helena.

2) *Helena in cubiculo non se celabat,*

N sg f prep + Abl sg n adv Ac sg V - 3a sg impf IND  
(S) (CCL) (CD)

Helena no s'amagava a la [seva] cambra,

- Se* és l'acusatiu del pronom personal personal reflexiu de 3a persona singular

(*se* també en català, i també en les formes *-se / es / s' / 's*).

Podria correspondre també a la 3a persona plural (*se celabant*, 'ells / elles s'ocultaven').

però aquest pronom sempre es refereix al subjecte,

que en aquesta oració és el nom propi *Helena*, substantiu en nombre singular,

i podria ser també datiu, però el verb *celabat* és transitiu,

i per tant hi ha d'haver un terme en acusatiu amb funció de complement directe.

3) *sed Alexandrum semper perfidum Troianum putabimus.*

conj Ac g m adv Ac sg m V - 1a pl fut impf  
(CD) (CCT) (CP)

però sempre considerarem Alexandre un pèrfid troià.

- Troianum*, acusatiu masculí singular de l'adjectiu gentilici *Troianus -a -um* ('troià'),

és en aquesta oració un adjectiu substantivat ('un troià'),

és a dir, un adjectiu que equival a un substantiu,

i que per això pot ser determinat per un altre adjectiu

-que hi ha de concertar en cas, nombre i gènere-

en aquesta oració *perfidum* ('un pèrfid troià' / 'un troià pèrfid').

4) *Poetae multa de Helena nobis laeti narrabunt.*

N pl m Ac pl n prep + abl D pl N pl m V - 3a pl fut impf

(S) (CD) (CPrep) (CI) (CP)

Els poetes ens contarán alegres moltes coses sobre Helena. / a propòsit d'Helena.

- *Multa*, nominatiu o acusatiu (aquí acusatiu) plural neutre de l'adjectiu indefinit *multus -a -um*: 'molt', és en aquesta oració adjectiu substantivat de gènere neutre i en nombre plural, de manera que s'ha de traduir fent servir el terme 'coses' seguit de l'adjectiu 'molt' en nombre plural i en gènere femení (per tal que concertí amb 'coses').
- *De Helena* és un SPrep (sintagma preposicional) referit a *multa*, i no indica cap circumstància, com fan sovint els SPrep, que aleshores tenen funció de CC (complement circumstancial) -de lloc (CCL), de temps (CCT), de mode (CCM)-, de manera que s'ha de considerar un CPrep (complement peposicional) depenent de *multa*.
- *Laeti* pot ser genitiu singular i nominatiu o vocatiu plural de l'adjectiu qualificatiu *laetus -a- um* ('alegre'), però com a adjectiu ha de concertar amb un substantiu, en aquesta oració el subjecte *Poetae*, de manera que cal entendre'l com nominatiu plural masculí, i trobant-se tant allunyat de *Poetae* no com a part del subjecte, sinó com a CP (complement predicatiu) -el qual sempre es troba en el predicat de l'oració- referit a aquest subjecte.

Lèxic i nota

*Alexander -dri* (m): Alexandre [príncep de Troia i raptor d'Helena]

*Helena -ae* (f): Helena [esposa del rei d'Esparta, i enamorada d'Alexandre]

*Priamus -i* (m): Príam [rei de Troia]

*Troianus -a -um*: troià [habitant de la ciutat de Troia]

*de*, preposició d'ablatiu, aquí amb el significat de 'sobre', a propòsit de '

- D'acord amb l'exemple, completa la taula amb els números de les oracions de la pregunta anterior que corresponguin a cada fila (en total s'hi han d'introduir 10 números).

|                                               |         |
|-----------------------------------------------|---------|
| Té subjecte el·líptic                         | 3       |
| Inclou un complement predicatiu               | 3, 4    |
| Inclou una aposició                           | 1       |
| Té el verb en futur imperfecte                | 1, 3, 4 |
| Inclou una conjunció coordinant adversativa   | 3       |
| Inclou un adjectiu substantivat               | 3, 4    |
| Inclou una forma del pronom personal reflexiu | 2       |

- Completa la taula introduint
  - en les dues caselles buides de la 1a columna, els termes *tuos* i *uobis*
  - en les caselles de les columnes centrals, el cas o casos, gènere i número de cada paraula
  - en la casella aïllada de la 6a columna, la persona posseïdora (1a, 2a o 3a singular o plural) a la qual correspon l'adjectiu / pronom possessiu

|              |                             | cas(os)   | gènere | número       |       |
|--------------|-----------------------------|-----------|--------|--------------|-------|
| <i>tuos</i>  | adjectiu / pronom possessiu | ac        | m      | pl           | 2a sg |
| <i>uobis</i> | pronom personal             | dat / abl | X      | pl           |       |
| <i>sibi</i>  | pronom personal reflexiu    | dat       | X      | (3a) sg / pl |       |

- D'acord amb els exemples, completa la taula amb els verbs de la primera columna en la 3a persona singular del present d'indicatiu, del pretèrit imperfect d'indicatiu i del futur imperfect.

| 3a sg                  | present d'INDicatu | imperfet d'INDicatiu | futur imperfet |
|------------------------|--------------------|----------------------|----------------|
| <i>orno</i> (1)        | <i>ornat</i>       | <i>ornabat</i>       | <i>ornabit</i> |
| <i>debeo</i> (2)       | <i>debet</i>       | <i>debebat</i>       | <i>debebit</i> |
| <i>sancio</i> (4)      | <i>sancit</i>      | <i>sanciebat</i>     | <i>sanciet</i> |
| <i>duco</i> (3)        | <i>ducit</i>       | <i>ducebat</i>       | <i>ducet</i>   |
| <i>capio</i> (3 mixta) | <i>capit</i>       | <i>capiebat</i>      | <i>capiet</i>  |
| <i>sum</i> (irr)       | <i>est</i>         | <i>erat</i>          | <i>erit</i>    |

- D'acord amb l'exemple, completa la taula escrivint
  - en la 2a columna, el temps de cada forma verbal (present, imperfecte o futur imperfecte)
  - en la 4a columna, l'enunciat complet del verb i el seu significat  
(que trobaràs en el *Vocabulari Llatí - Català* de l'aula)
  - en la 5a columna, la traducció de cada forma verbal

|                  | temps    | mode | enunciat i significat                                             | traducció       |
|------------------|----------|------|-------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <i>cadent</i>    | fut impf | IND  | <i>cado cecidi casum</i> (3 intr):<br>caure                       | cauran          |
| <i>delet</i>     | pres     | IND  | <i>deleo deleui deletum</i> (2 tr):<br>destruir                   | destrueix       |
| <i>eritis</i>    | fut impf | IND  | <i>sum fui</i> - (irr):<br>ésser, estar, existir, haver-hi        | sereu / estareu |
| <i>fugiemus</i>  | fut impf | IND  | <i>fugio fugi</i> - (3):<br>(intr) fugir;<br>(tr) defugir, evitar | fugirem         |
| <i>mittam</i>    | fut impf | IND  | <i>mitto misi missum</i> (3 tr):<br>enviar                        | enviaré         |
| <i>sentiebas</i> | impf     | IND  | <i>sentio sensi sensum</i> (4 tr):<br>sentir                      | senties         |